

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/I. Vse pošiljatve je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

# UČITELJSKI TOVARIŠIČ

Glasilno Udruženja Jugosl. Učiteljstva - Poverjeništvo Ljubljana

Strossmayerjeva ulica, II. drz. gimn.  
Ljubljana  
Licealna knjižnica

Izhaja vsak četrtek. Na-  
ročnina znaša za neorga-  
nizacijo 40 Din, za inozem.  
Posamezna štev.  
članstvo „Pov. UJU  
Ljubljana“ ima s člana-  
plačano naročnino  
Za oglase in re-  
notice vseh vrst je  
plačati po Din 2:50 od petit  
vrste. Inerturni davek po-  
sebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

## Naše načelno stališče.

(Iz kroga poročenih učiteljic z dežele.)

Pretečene dni je bil izvršni odbor U.J.U. pri finančnem ministru ter zahteval od njega, da čim prej odpravi najhujše krivice, prizadane z zadnjim draginjsko naredbo nele pretežnemu delu aktivnega učiteljstva temveč tudi upokojencem, osobito pa z državnimi uradniki poročenim učiteljicam.

Pri tej priliki je oblagodari g. fin. minister deputacijo z lepimi obljubami, češ, da popolnoma uvideva upravičenost prednešenih zahtev in da jim bo skušal ugoditi v okviru razpoložljivih sredstev.

Ko pa skuša na eni strani zakriti zevajočo rano socialne krivice zapostavljanja, omalovaževanja in ponižanja z drž. uradnikom poročenih učiteljic, ki vrše isto službo z istim uspehi kakor vse druge učiteljice, povrh pa še eminentno služijo domovini kot majke, ki stavljajo pod nešteti žrtvami svojo lastno deco domovini na razpolago, se pripravljajo v isti sapi na drugi strani da eventualno zada pretežnemu delu teh prizadetih še hujše rane.

In to s tem, da namerava v slučaju nezadostnega kritja nakazati polne dnevnice le onim prizadetim tovarišicam v mestih, dočim bi naj ostale brezupno čakale in čakale...

Utemeljeval g. minister tega svojega naziranja ni, ker se pač iz objektivnega, stvarnega stališča utemeljiti ne da.

Da bi mestne poročene tovarišice živele v neugodnejših razmerah kot me deželanke in bi torej prihajale pred nami v poštev, k tej trditvi se pač mislim noben objektivni poznavalec dejanskih razmer ne bo mogel povzpeti; pač pa je nasprotni dokaz dokaj lahko doprinesti.

Zmanjšane drag. doklade (III. drag. razred), zmanjšana stanarina, povrh v današnjih razmerah nezno breme šolanja dece v mestu, grozoviti stroški oddaljenega zdravnika in zdravlil v slučaju boleznih, dovoz različnih življenjskih po-

trebščin iz mesta in še nešteto drugih sitnosti, ki pijejo kri in denar, to bi bile »ugodnosti« ki bi jih imele me deželanke napram našim srečnejšim tovarišicam v mestu.

Iz srca bi privoščila svojim poročenim tovarišicam v mestu, da dobijo, kar jim gre po božji in človeški postavi, ali ne na škodo pri tem prezrtih.

Naša solidarnost in stanovska zavednost odločno zahteva, da se vse, brez izjeme otresemo morebitnega golega egoizma, samoljubja in sebičnosti in jaz naravnost apeliram na plemenitost tovarišic iz mesta, da preprečimo eventualno nakano g. fin. ministra ter skupno in enodušno zahtevamo, da se nam da v okviru budžetnega kritja vsem brez razlike enako. — Če sredstva za enkrat ne zadostujejo za celotne dnevnice, naj se nam jih zviša morda na 75% ali pa za več ali manj, ali nikdar ne pristupimo, da bi se manjši del okoriščal na škodo večine. To bi rodilo še večje gorje v naših vrstah, ter bi nam ubijalo še bolj vse veselje do dela in poklica in življenja sploh.

Naše poverjeništvo pa pozivljamo, da neomajno kot granit stoji na načelnem stališču: Enakemu delu enako plačilo in naj nikoli ne proda učiteljic — majk — podeželank na korist mestnih, itak v ugodnejših razmerah živeti. — A.

Vodstvo naše osrednje organizacije je odločno stalo na gori označenem stališču in je radi tega prišlo v spor s »Savezom drž. čin.« o čemer je izvršni odbor UJU zavzel in odobril svoje načelno stališče na svoji zadnji seji. Tudi vodstvo našega UJU stoji na odločnem stališču stanovske solidarnosti in zaščite interesov vseh poročenih učiteljic ter odločno odklanja jabolko razdora, ki se ga hoče vreči v naše vrste. Od poročenih učiteljic z dežele nam prihajajo neprestano protesti proti nameravani nakani in pričakujemo jih še več, da z njimi dokumentiramo nejevoljo podeželskih poročenih učiteljic in podpremo naše načelno stališče. — Uredn.

## Trstenjakova proslava na Krčevinah.

Tam, kjer se spuščajo južni robovi vinorodnih Slovenskih goric, od žarkega solnca obsevanih, od pesnikov naših opevanih, dol v deročo Dravo, tam v enem najlepših predelov prekrasne pro-

strane naše domovine, v skriti idilni dolinici, leži v tihem pokoju rojstni dom nepozabnega velikega našega stanovskega voditelja, Davorina Trstenjaka. Priprosta kmetska slovenska hi-

ša, s slamo krita, na položnem brdu sredi sadnega drevja.

Na binkoštni ponedeljek popoldne ob 15. uri je bila tu zbrana mnogobrojna množica, okrog 2000 po številu, vsi čestilci velikega pokojnika, ki smo prihitali iz raznih delov naše države, da prisostvujemo odkritju spominske plošče enemu največjih Jugoslovenov, našemu Davorinu Trstenjaku. Prispel je semkaj poverjenik UJU Zagreb prof. Skavič, ki je pripeljal veliko število hrvatskega učiteljstva. V lepem zastopstvu so se oddolžili bratski tovariši spominu svojega idejnega stanovskega voditelja. V imenu bosanskega učiteljstva se je prišel klanjati manom pokojnika poverjenik UJU Sarajevo tov. Šušlić. Slavonija je bila zastopana po osiješkem učiteljskem društvu, ki nosi pokojnikovo ime. Na čelu številnega slovenskega učiteljstva je stal stari borec za narodna in stanovska prava poverjenik ravatelj Jelenc. Z večjimi in manjšimi deputacijami so bila zastopana skoro vsa naša okrajna učiteljska društva, najbližja korporativno, Beograd se je opravičil.

Na trati okrog hiše je bilo vse polno kmetskega ljudstva, pestre žive barve so se prelivale med sočnim bujnim zelenjem. Od blizu in daleč je vse prihitalo, mlado in staro, da se pokloni nesmrtnemu duhu velikega Jugoslovena. Na slavlje je prihital tudi pesnik Cvetko Goliar, ta verni tolmač lepote narave človeški duši. Prišli so Sokoli iz Ormoža in Čakovca, navzoče je bilo pevsko društvo iz Središča pod vodstvom tovariša Čuleka. Prispela je tudi izborna godba iz Središča, ki je pozneje izvrstno in neumorno svirala.

Izmed sorodstva smo opazili pokojnikovo blago soprogo g. Barbaro, hčerko in sina Milivoja, profesorja iz Siska in oba še živeča brata Davorinova.

Raz visoko drevo ob hiši je vihrala dolga slovenska zastava, z bližnjega grička je odmevalo streljanje topičev.

V tem slavnostnem razpoloženju je stopil kot prvi na govorniški oder duševno še vedno mladi tov. Porekar, humski nadučitelj, prvi početnik, ki je zamislil to proslavo in je objavil dnevni red slavnosti. Nato je pozdravil prisotne tov. Rajšp kot predsednik okrajnega učiteljskega društva za ormoški okraj. V lepem govoru nam je prikazal pokojnika kot velikega stanovskega voditelja jugoslovenskega učiteljstva. V pozdravnem govoru je omenjal, da je bil pokojni

Trstenjak zadnjič doma leta 1903 in je ob tej priliki poslal odtod pismeni pozdrav, ki je po svoji vsebini tako značilen za pokojnikovo blago naravo, k odkritju spominske plošče velikemu hrvatskemu stanovskemu in prosvetnemu voditelju Filipoviču v Veliki Kopaonici. Nato je pozdravil okrajni šolski nadzornik tov. P. Fleré v imenu mariborskega velikega župana.

Potem je sledil slavnostni govor prof. Jos. Skaviča, poverjenika UJU Zagreb. Naslikal nam je v dovršenem, idejno in formalno globoko zasnovanem govoru Trstenjakovo življenje in delovanje. Glede njegove jugoslovenske vere ga je vzporejal vladiki Strossmayerju. Koncem govora je padla zavesa in nam odkrila spominsko ploščo. Umetniško delo navzočega g. Choteka, akad. kiparja in profesorja na obrtni šoli v Zagrebu, Bas-relief v bronu predstavlja pokojnika v profilu. Levico poklada dečku na glavo, z desnico drži deklenco za roko. Spodaj napis: U ovoj kući rođen je 8. XI. 1848 Davorin Trstenjak, prvak narodnega učiteljstva i pisac. Globoko zamišljena in verno vpodobljena je pokojnikova plemenitost in blaga njegova duša.

Na govorniški oder stopi g. Zlata Kovačević-Lopašičeva iz Zagreba, plemenita dama, bivša njegova učenka v Karlovcu. Iz oči ji sije čut globoke srčne hvaležnosti svojemu nekdanjemu učitelju in vzgojitelju, Slavi pokojnika kot vzor učitelja in Jugoslovena.

Nato govori v imenu Sokolstva g. dr. Stanković, zdravnik v Varaždinu, v imenu varaždinskega Sokola in mariborske sokolske župe, Tov. Porekar s Huma naznanja, da se je na odtodni šoli osnovala Trstenjakova knjižnica, kateri je dala temelj Učiteljska tiskarna v Ljubljani z večjim darilom in katera šteje že nad 200 knjig. V imenu sorodstva se je zahvalil vsem udeležencem, ki so prihitali na to pomembno proslavo, pokojnikov sin g. Milivoj Trstenjak, profesor v Sisku.

Godba, petje in navdušeno vzklikanje je zaključilo oficijalni del slavnosti. Baš je bila završena, ko so pričele padati prve težke deževne kaplje. Na povabilo sorodnikov so se zbrali zastopniki organizacij in društev v Davorinovem domu, v sobi, kjer se je rodil blagi pokojnik. Z uslužbo prijaznostjo in jugoslovensko gostoljubnostjo so postregli gostom z domačo jedjo in pijačo. Za Trstenjakovim domom v senčnatem gaju pod

## LISTEK.

RUDOLF MENCIN:

### Pedagoški zbornik in njegov kritik.

(Dalje.)

Čibejeva razprava je dala največ povoda za kritiko. Napram lansnemu njegovemu članku v Ped. zborniku pomeni sicer v marsikaterem oziru očiten napredek, vendar večina čitateljev ne bo vedela kaj z njim početi. Posamezniki pa so hlastno segli po njej in se pri čitanju — jezili. Ne kaže ponavljati, kar so že drugi kritiki povedali. Zanima me in skušam si predočiti, kakšno nalogo si je pravzaprav avtor stavil. Sledeč idejam in izsledkom nekaterih zastopnikov moderne filozofije sociologije in strukturne psihologije (Troeltsch, Simmel, Scheler, Spranger) nam je hotel nuditi nov pogled v bistvo in razvoj evropske kulture, v snovanje življenja v zajednici, v odvisnost človeka od zajednice, v miselnost modernega evropskega človeka, hotel nas je v tej zvezi opozoriti na krizo evropske kulture kot posledico. Do skrajnosti tirane racionalizacije, in mehanizacije življenja, krizo kakor se zlasti zrcali v duhovnih vedah in v prizadevanju rešiti se relativizma, historicizma in kritičnega formalizma in zopet najti stik

z življenjem, vpostaviti vero v supremat duha, v silo ideje, odkriti one neizčrpne in najgloblje vire duhovnega življenja, ki leže onstran logosu dostopnega spoznavnega sveta, v kraljestvu duše, ter osvoboditi duha spon, v katere ga je uklenil evolucionistični fatalizem, vera v neizprosne »železne zakone« razvoja, rešiti torej najtežjo uganko, ki jo stavi življenje spoznavajočemu duhu: najti soslakdnost med svobodo duha in nujnostmi življenja. Končno je hotel s temi novimi vidiki, spoznanji in idejami okoriščiti kulturno pedagogiko in zgraditi vzgojni program bodočnosti. — Nemogoče početje!

Za obravnavanje take obilice problemov je treba univerzalnega zrelega duha, potem pa je sploh zgrešeno, na osnovi referativnega članka o nekaterih za pedagogiko pomembnih modernih vedah, ki nima niti svojega trdnega izhodišča in svoje vodilne ideje, hoteti skonstruirati kulturno vzgojni program. Sploh ni prvotni namen nobene vede, dati programe in cilje (zato baš ločimo »čisto« vedo od »uporabne«, t. j. njeno filozofsko plat od tehnološke), niti se ne bo kdaj kakšni vedi posrečilo s svojimi izsledki določiti razvoju smer in pot. Dinamične sile razvoja se ne dajo tehtati in meriti, spraviti v sisteme in formule, kakor sploh življenje ne. Znanstvenik, kadar se raziskuje in išče novih spoznanj, služi samo resnici in ne vprašuje

za nobenim ciljem in če se znanosti očita, da je izgubila stik z življenjem, pomeni to, da je izgubila iz oči osnovno svojo idejo in se zgublja v specializaciji in formalizmu.

Vse to bi moralo veljati tudi za pedagogiko, ako bi se jo smatralo za samostojno in ne le kot subalternno vedo, zgrajeno na psihologiji in etiki. Nejasnost v tem pogledu je menda vzrok znanstvenemu diletantizmu, ki cvete v pedagogiki. Najspljošnejši, t. j. osnovni pojmi in problemi se obravnavajo in absolvirajo na par straneh. Izhaja se od definicije, ki je taka, pa bi bila lahko tudi drugačna (Ne vem, koliko definicij pojma »vzgoja« sem že čital!), prehaja se takoj k ciljem in potem se postavljajo dogme kot znanstveni izsledki. Na tak način ni baš težko postati »znanstvenik«, ali s tako »znanstvenostjo« se dela pedagoški vedi, ki se mora itak boriti za svojo enakopravnost z drugimi starejšimi vedami, prav slaba usluga. — Čibej nima ambicije, biti znanstven, torej eksakten, kar mu štejem v dobro, v kolikor nas ne muči z izvirnimi definicijami, a to ga ne odvezuje dolžnosti, da piše, kadar referira, torej podaje tuje misli, jasno, brez besedne navlake in nepotrebnih ekskurzij, predvsem pa, kdor piše o problemih pedagogike, temu mora biti pedagogika izhodišče vsakega razpravljanja. V tem pogledu pa ne moremo soditi Čibeje pre-

ostro. Tudi lajku ne morejo ostati prikrita prizadevanja, zrušiti sedanje temelje pedagogike, postaviti to vedo na samosvoj, avtonomen temelj in jo oprostiti iz sedanjega razmerja popolne odvisnosti od drugih ved — predvsem od psihologije. Na drugi strani pa vidimo baš v psihologiji, torej v oni vedi, ki velja poleg etike kot glavni temelj sedanje pedagogike, nenavadno živahno znanstveno delovanje in prizadevanje, priboriti ji vodilno mesto med duhovnimi vedami, vidimo nastajanje novih gran te vede, nastajanje psihologije, ki ji ni več psiha človeka-poedinca predmet znanstvenega raziskovanja, ampak psiha zajednice kot take in človeka kot člana zajednice, torej baš to, kar je — le z drugega zreljšča, z zrelišča vzgojne misli — znanstven objekt avtonomne pedagogike, ki tudi smatra zajednico (n. pr. rodbino, narod, versko udruženje) kot organizem višje vrste. Področje psihologije bi bilo torej tudi tu isto, kot področje pedagogike, le da je izhodišče obema različno in zato se hoče pedagogika kljub vsem medsebojnim odnosom poleg psihologije uveljaviti kot samostojna veda. — Kjer je toliko problematičnega, tam je težko najti jasne niti, ki vodi od novih izsledkov in postulatov posameznih ved k pedagogiki. Tega ne smemo docela pozabiti pri kritiki Čibejevega članka.

(Dalje prihodnjič.)

starodavnimi drevesi se je razvila ob zvokih petja in godbe narodna veselica, ki je trajno ni moglo preprečiti niti nastalo močno deževje. Zunanji gosti smo morali, žal, prekmalu nazaj v Ormož.

Na slavnost so dospeli nastopni brozjavni pozdravi: Iz Ljubljane: Zveza kulturnih društev. Split: Poverjenišvo UJU. Rog, Slatina: Jakob. Ivan in Mar-

ta Dimnik; Ljudmila in Danica Glinšek, Predan Rudolf, Beograd; Udruženje jugoslovenskog učiteljstva, predsednik, Celje: Durhanek. Ptuj: Muzejsko društvo.

Bil je lep dan za povzdigo narodne zavesti in prosvete, bil je praznik jugoslovenskega učiteljstva! —

## „Jezikovni tečaj“ za Prekmurce domačine.

Lanske počitnice me je zaneslo v naše Prekmurje. Dober teden dni sem hodil s popotno palico v roki in dobrim tovarišem prijateljem ob strani po prijaznih goričanskih brdih ob avstrijski in madžarski meji in opazoval kraje in ljudi. Videl in doživel sem mnogo zanimivega, spoznal lepo število tovarišev domačinov in doseljencev, ki vrše svojo nalogo često v težavnih razmerah, kakor pač najbolje vedo in znajo. — Skoro povsod sem bil prijetno presenečen in sem se naravnost čudil, da je nekdo zagrešil pred par leti tak velikanski anahronizem in primerjal te lepe kraje — Sibiriji. Toda o tem drugič obširneje.

Predno sem zapustil Prekmurje, sem posetil s prijaznim dovoljenjem tov. Šijanča slovenski tečaj za učitelje domačine, katerega je imel v Murški Soboti. Nad dvajset tovarišev in tovarišice se je shajalo dvakrat na teden iz obširnega okoliša v Murški Soboti in učilo — pismene slovensčine hoteč vsaj deloma nadomestiti to, kar so zakrivilje prejšnje razmere. Enak tečaj se je vršil v Dolnji Lendavi.

Kakor o Prekmurju sploh, tako je vladalo tudi o tamošnjem domačem učiteljstvu zlasti prva leta v naši javnosti prav često docela pogrešeno in krivo mnenje in vlada v veliko manjši meri deloma še sedaj. Že dejstvo, da so ti ljudje o počitnicah žrtvovali čas in denar v težkih gmotnih neprilikah za to, da se priučijo našega pismenega jezika, govori dovolj jasno.

Nikakor nočem zmanjševati velikega pomena takih tečajev, ki obrodijo gotovo svoj sad zlasti če so v rokah strokovnjaka na jezikovnem polju kakor je tov. Šijanec. Naravno pa je, da ne morejo doseči popolnega uspeha, če so udeleženci samo nekaj ur na teden v neposrednem stiku s svojim učiteljem, drugače pa preživijo ves čas v svojih starih razmerah, katere jim ne nudijo prav nikake prilike.

## Vestnik meščanskih šol.

—c Savez učiteljskih meščanskih šol v naši kraljevini ima svoj tretji kongres dne 19., 20. in 21. junija t. l. Dne 22. junija bo otvorjena velika izložba izdelkov, ki so jih napravili učenci in učenke posameznih šol v raznih pokrajinah. Izložbe se udeležijo meščanske šole iz Vojvodine, Bosne, Hrvatske in Slavonije, Dalmacije in Slovenije. Da se vse učiteljstvo lahko udeleži kongresa in otvoritve izložbe, je dovolilo ministrstvo za

da bi se vadili govorenja v pisni slovensčini, ampak so naravnost prisiljeni, da občujejo morda deloma v domačem narečju, največkrat pa še celo v tujem jeziku — v madžarščini. Take ljudi je naravnost potreba iztrgati iz njihovih vsakdanjih razmer in jih prestaviti v docela novo okolico, kjer so primorani opustiti rabo tujega jezika in se prilagoditi s pomočjo dialektalno živih pisni govoric. En sam mesec takega nepriljenega in lahkega »pouka« bi gotovo zdaleka odtehtal letošnji trudopolni posamezni študij.

Ko sem se razgovarjal z nekaterimi udeleženci tečaja o tem, so mi sami pritrtili v tem smislu. In iz njihovih vrst je izšla misel, da bi bilo velike koristi, ako bi prišli naši tovariši in tovarišice domačini o počitnicah v zaledje k tovarišem in tovarišicam ne samo v jezikovnem, ampak tudi v oziru splošnega spoznavanja razmer in prilik. Medsebojno osebno spoznavanje in občevanje bi izbrisalo na obeh straneh marsikatero krivo predsodke in rodilo duševno zbliznanje.

Zato predlagam sledeče:

1. Tisti tovariši in tovarišice domačini iz Prekmurja, kateri bi hoteli napraviti tak »jezikovni tečaj« v zaledju, naj prijavijo svoje naslove našemu strokovnemu tajništvu UJU poverjeništvu Ljubljana.

2. Prav tako naj prijavijo svoje naslove tovariši in tovarišice iz zaledja, katerim bi bilo možno sprejeti samo enega tovariša(-ico) iz Prekmurja — seveda proti primernemu plačilu, kar se je izrecno povdarjalo iz njihove strani.

Naše strokovno tajništvo bo gotovo rado posredovalo v tem oziru.

S tem izpolnujem — sicer malo pozno, a upam, da še nikakor ne prepozno — svojo dano besedo z iskreno željo, da bi našle moje besede na obeh straneh obilo odziva.

Hren.

prosv. predčasen sklep šolskega leta na meščanskih šolah vseh pokrajin, in sicer za dan 17. junija (O. N. br. 20.596 z dne 2. maja 1924). Dnevni red kongresa dne 20. in 21. junija t. l. v Novem Sadu: I. Otvoritev kongresa. II. Poročilo tajnika. III. Poročilo blagajnika. IV. Učni načrt za meščanske šole poljedel. tipa. V. P. Barjaktarović: Postanek, razvitek in cilj meščanskih šol. VI. Predlog odbora za otvoritev tečaja za risanje, rokotvorni pouk in telovadbo. VII. Slučajnosti. VIII.

jednim od najboljih i najaktivnijih radnika; za predstavnike nauke i književnosti bio je nenadmašni kritičar i pisac sjajnog stila.

Milan Milojević: Neobično retke produktivne moći, Skerlić je jedan od najborbenijih novinara svoga vremena. — Svojim govorima na partijskim konferencijama u Beogradu i unutrašnjosti on je prosto očaravao svoje slušaoce. — Kao parlamentarac on ubrzo zauzima jedno od najuglednijih mesta.

Vasa Stajić: Po vsem prostranstvu otadžbine čije ujedinjenje nisi doživeo, ti si poznavao zdrave i napredne sile, spremao si demokratsku, socialno nadahnutu stranku za ovu državu, a evo, ta stranka nije stvorena, jer si ti umro, i najbolji tvoji saradnici, bez tebe, ostarodše pometen, nadoše se izvan života, nepotrebn, nemoćna smetnja naciji koja se žuri da postane kapitalist.

Dr. Ivo Ribar: Jedan od naših narodnih preporoditelja i osloboditelja, čija će dela i svetli karakter biti uvek, dok bude Slavena, suncu ravna, i čije će ime potomstvo uvek spominjati, jest i ostatak u našem narodu i celom slavenskom svetu Jovan Skerlić. — Manjak Skerlića oseća se najviše danas. Koliko bi nam pomogao i koristio ovaj veliki čovek u današnje poratno vreme pri sređivanju naše države. Njegov idealizam, intelekt i poštenje, kao i njegova vera u budućnost Jugoslovenstva i zadaću Jugoslavije na Balkanu, pomogli bi mnogo stvaranju i prečišćavanju jedne zdrave narodne sredine koja treba da preporodi celi naš narod u duhu prave demokracije i pravo shvaćenog jugoslovenstva. —

Odhod na otvorenje razstave v Beograd. Podrobni spored: I. Predkonferenca za kongres 19. junija ob 8. uri v sveč. dvorani deške meščanske šole. II. Otvoritev kongresa 20. junija ob 10. uri v sveč. dvorani magistrata na Trgu svobode. III. Dne 20. junija ob 15. uri nadaljevanje kongresa. IV. Istega dne ob 20. uri skupna večerja, ki jo priredi gostom mesto Novi Sad. V. Po potrebi je dne 21. junija ob 8. uri nadaljevanje kongresa in ogledovanje mesta in okolice. VI. Dne 21. junija ob 16. uri odhod v Beograd na otvorenje izložbe.

—c Žalec. Prosvetni oddelek za Slovenijo je dovolil zopetno otvorenje I. razreda meščanske šole in odredil vpisovanje na dan 30. junija in 1. julija t. l. od 8.—12. ure dopoldne v ravnateljstvu pisarni. Sprejmejo se dečki in deklice, ki so z dobrim uspehom dovršili 5. šolsko leto. Trajni obstoj tega, za Savinsko dolino nepotrebne in velevažnega učnega zavoda je zagotovljen. Postopoma se razširi v popolno štiri razrednico in bo imela kmetijski značaj. Oziralo se bo pri prirodopisnem pouku zlasti na našo savinodolsko vzorno hmeljerejo. Še potrebni učni prostori se dozidajo v določenem roku. Z učnimi nazorili bo kar najbolje opremljena, da bo ustrezala vsem modernim zahtevam ter jamčila za najboljše učne uspehe. Celjske meščanske šole so že danes prenapolnjene; zategadelj bo ta žalska meščanska šola v središču Savinske doline vsem Savinčanom tembolj dobrodošla. Iz nje bo izhajal naobražen kmetijski, obrtniški in trgovski naraščaj.

—c Ob zatonu državne meščanske šole v Murški Soboti, katere je bilo Prekmurje na tako zvit način oropano, priredi ista še zadnje svojo razstavo, na katero tem potom posebno opozarjamo. Razstavili se bodo razen risb in ženskih ročnih del vsi izdelki, tako, da bode vsem, ki jim je pri srcu šolstvo, dan vpogled v notranji ustroj meščanskih šol. Otvoritev je 17. t. m. ob 9. uri zjutraj. Vstop prost.

## Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Vsem učiteljem - ferijalcem! 15. julija se vrši v Skoplju kongres F. S. Vse predloge in naše zahteve prosim pošljite do 1. julija na moj naslov! Vsaka učiteljska P. F. S. naj pošlje svojega delegata, v nasprotnem slučaju naj se mi to javi! Pred odhodom na kongres stanek v Ljubljani. Čas se javi. — Za učiteljski F. S.: S. M., Črnomelj. Vsem članom učit. P. F. S.! Te dni sem razposlal vsem članom naše P., ki dolgujejo kak znesek, račune in prosim, da ta znesek poravnajo! Kdor do 15. t. m. ne poravna članarino, nima pravice zahtevati »Fer. legitimacije«, ki stane 5 Din. Brez potrjene članske izkaznice ta legitimacija ne velja! — S. M.

Vladislav Savić: Skerlić je bio Bogom dani voda ljudi. — On sam vredeo je koliko kakva čitava organizacija, i ljudi mladi i stariji, osećajući njegovu vrednost i moć, rado su išli pravcem koji je on naznačio i primali ideje koje je on propovedao.

B. Jevtić: I, izvjesno, da nije nastupio rat, da istorijska nužda nije nad pesničke snove stavila stvarnost okrutnu do pakosti, da pomamni užas borbe za nacionalno oslobođenje nije tako spokojno sameo najbolje mlade ljude u Bosni, danas bi u Bosni »srebrenoj« cvetao jedan obrazovan i solidan književni naraštaj kome je otac i učitelj i prvi i najdraži ukazivač puteva bio Jovan Skerlić.

Anica Đukić: Skerlić nam je bio blizak, jer je optimistički verovao u život; poštovali smo ga, jer je naglašavao potrebu rada; voleli smo ga, jer je imao pouzdanja u našu narodnu budućnost. Nama, tada još neoslobođenim, njegova nacionalna ideologija je bila kao sveža voda umornom i ožednelom putniku, kao svetlost koja pokazuje put iz tame.

Božidar Kovačević: Odličan profesor, izvanredan urednik našeg najboljeg časopisa, književni i kulturni istoričar velikog ranga, kritičar od epohe, ideolog jednog višeg nacionalizma, parlamentarni realni političar i snažni novinar, Skerlić je spajao u sebi sve osobine jednog širokog socialnog čoveka, tako potrebnog u našem javnom životu.

Dr. N. Stojanović: Bilo je iza 1914. godine mnogo prijatelja Skerlićevih, Šumadinaca, koji se pitahu: Kakva će izgledati Jugoslavija bez Skerlića?

## Splošne vesti.

— Naša okrajna društva, 4. t. m. so posetili zborovanje okr. učit. društva v Kranju zastopniki Pov. UJU iz Ljubljane poverjenik UJU, glavni blagajnik in urednik Učit. Tov., da prisostvujejo odlikovanju društvenega predsednika in 25 letnega blagajnika biv. Zaveze jugosl. uč. dr. v Ljubljani tov. Luznarja. Z zborovanja so odnesli najboljše vtise, da delujejo naša okr. učit. društva v polni meri in v najboljšem razpoloženju v zmislu programa osrednjega vodstva. Referati tov. Lovšeta, tov. gđc. Šavnikove in tov. Mahkote so pokazali, da tudi v duhovnem idejnem pravcu delujejo naša okrajna društva skladno z osrednjim vodstvom, na drugi strani pa, da se organizacija vedno lahko zanaša na zdravo oporo, ki jo ima v svojih članih pri okrajnih učiteljskih društvih in v odbornikih. Strokovni tajnik je posetil dosedaj zborovanja nastopnih društev: kočevskega, slovenjebistriškega, radovljanskega in ob proslavi pedesetletnice savinskega, Poročila so od povsod ugodna in se je vodstvo organizacije uverilo, da je naša organizacija posvečena v vseh ozirih. Nešteto je zdravih in idealnih tovarišic in tovarišev, ki z vsem idealizmom sodelujejo pri okr. učit. društvih ter so s tem najboljša opora osrednjemu vodstvu pri stanovski borbi in pri realiziranju kulturno-prosvetnih pravcev organizacije. Imamo zunaj naravnost zaklade talentiranih in praktičnih ljudi, ki jih bo treba ekonomično izrabiti v prid in korist našega stanu in celokupnosti. Vodstvo organizacije bo s kontaktom z okrajnimi učiteljskimi društvi nadaljevalo in bo tozadevno izpopolnilo organizacijo v prihodnji družinski seziji.

— Glavna skupščina UJU se vrši letos v Dubrovniku, ker se je tamošnje okrajno učiteljsko društvo izreklo, da je pripravljeno prevzeti vse tozadevne priprave. V zmislu pravil se ina skupščina vršiti v avgustu.

— Referent za Slovenijo v min. prosvete v Beogradu. Kakor poročajo iz Beograda je urejen ukaz o imenovanju tov. Pavla Flereta za referenta v ministrstvu prosvete in bo s tem rešena dolgotrajna naša borba za realizacijo te naše zahteve.

— Vsakemu pol ure pač ne bo pretežka žrtev za poedince, organizaciji Šolskega odra pa bo pomenilo veliko korist, če odgovorite vsi, ki delate na š. o. sledečim vprašanjem: 1. Kaj ste spoznali za bistveno nalogo šolskega odra? 2. Kakšno je stališče ljudi v Vaši okolici glede na š. o.? Prijazno? Indiferentno? Odklonilno? Sovražno? Vzroki? 3. Opažate, da je delovanje š. o. v Vašem okolišu od predlanskega leta oživelo, ostalo enako, nazadovalo? Zakaj? 4. Česa potrebuje šolski oder v Vašem kraju najbolj? 5. Kakšnemu uspehu pripisujete večje važnosti: gmotnemu ali moralnemu? Zakaj? 6. Ste li kdaj v zadregi glede sestave sporeda? Česa ste

T. J.:

## Jovan Skerlić.

(Nastavak.)

Da se vidi koliko je J. Skerlić bio cenjen, donosimo nekoliko citata naših priznatih književnih, naučnih i javnih radnika srpskih i hrvatskih.

Dr. Drag. Prohaska: Glavni čar Skerlićeve politike bijaše njegovo jugoslovenstvo, njegova bistra intuicija u pitanjima narodnoga ujedinjenja. Kad je umro naglom smrću, omladina i valjani dio srpske i hrvatske inteligencije ostali su bez vodje a i sami protivnici osjetili su i žalili gubitak. Još danas zija praznina na Skerlićevu mjestu.

Dr. Đuro Šurmin: Skerlić je stvaran vekovima, nizom predaka borbene i ubojite prirode. Vaspitavajući se od najmanije mladosti u borbenom pravcu, on je postao jedan redak borbeni tip. Ja nisam poznavao nikoga u našem narodu koji je u politička i socialna pitanja i poslove ulazio sa više smelosti i hrabrosti i sa, uverenjem da mora pobediti.

Ivo Andrić: Ma koliko da je književno delo i značenje Skerlićevo, za naš naraštaj on je u prvom redu bio i ostao simbol oslobođenja, koje je iskupljeno, i ujedinjenja na kom valja raditi.

Andrija Milčinić: I kada i kako je on mogao sve ono dati, stvoriti i napisati? Kada i kako je mogao sve ono izraditi i svršiti? Velika je snaga bila u toga čoveka, i dugo će ostati nepopunjeno mesto što ga je zapremao.

Katarina Bogdanović: Političari raznih partija nazivali su ga tada

Miodrag Ibrovac: Njegov se gubitak još jače oseća u doba kad se iz ruševina s mukom podiže nova zgrada, na kojoj izgleda da je manje neimara koji grade, više zlih duhova koje razgrađuju. — Koliko iskrenih uzdaha: »Da je Skerlić živ!«

Sa radošću konstatuje svaka kukavica da danas snage nema.

Laza Popović: Šta me se tiče sve pogreške i mane koje prate snagu? Šta me se tiče hoće li i svi najimpotentniji biti zadovoljni? Šta imamo od dogovora brbljavaca, od bratstva glupaka, od većine puževa, od svih mrtvih i jadnih sloga? ... Snaga, — to je jedino, i to je sve. U snazi je i ideja i program!

Paulina Lebl-Albala: Svojim umom poučavao je, svojom reči očaravao, svojim poletom zanosio, svojom delatnošću podsticao, svojom ljubavlju osvajaao, svojom vedrinom osvežavao je i podizao.

Svetislav Petrović: Jovan Skerlić bio je jedan ogroman rezervoar žive, stvaralačke energije. Ona je zračila od njega na sve strane, i on ju je neštedno rasipao u deset raznih poslova koje je radio, i od kojih je svaki bio dovoljan za celu energiju jednog običnog čoveka.

Milan V. Bogdanović: Ako bi trebalo definirati veličinu Jovana Skerlića, najpotpunije bi bilo reći da je on pre svega bio veliki čovek kao čovek. I zato Jovan Skerlić tako užasno nedostaje ovoj današnjoj rahitičnoj epohi, koja boluje od najstrašnije socialne bolesti, nemanja ljudi. —

(Konec.)

pogrešali? Kakšnim točkam dajete prednost? 7. Kako si pomagata s tehnične strani? (Oder, kulise, garderoba, svetlobni efekti itd.). 8. Katere igre (pa tudi pesmi, pevke točke itd.) so vam znane kot najbolj primerne? (Naslov, avtor, kje jih je dobiti). 9. Ste kdaj razmišljali, kako bi se dalo delu š. o. večjega sistema? Imate predlogov? 10. Bi se bili voljni pridružiti organiziranemu delu za sistematično organizacijo šolskega odra? Hvaležen bom tudi za podatke samo k posameznim točkam. **Rabim jih za sestavo referata v nar. prosv. odseku pri pokrajinski skupščini v Krškem dne 5. julija t. l. Prosim ne odlašati!** Podatke pošljite na naslov, Ernest Tiran, učitelj, Moravče p. Domžalah.

— **Tovariše blagajnike** vljudno prosim, da nakažejo pred sklepom šolskega leta polletno članarino za leto 1924.

— **Iz uprave listov.** Vse tovariše in tovarišice opozarjamo, da za dobo poštne ne bomo preminjali nikomur naslova.

— **Nabiralce naročnikov »Zvončka«** prosim, da poravnajo morebitne zastanke za naročene številke. Obenem prosim, da se vsi ravnote točno po zadnji okrožnici. **Upravnik.**

— **Maturanti 1919.!** Maturantke! Letos se snidemo na Bledu. Prosim, da mi vsak takoj sporoči svojo udeležbo in eventualni datum sestanka. Fiksni datum objavim kasneje. — A. Adamič, Tomišelj p. Ig pri Ljubljani.

— **Izlet v Ljubljano.** Dramsko gledališče priredi 14. t. m. velezanimivo predstavo »Mogočni prstan« za podeželsko šolsko mladino. Če bi želela še katera šola napraviti izlet v Ljubljano in pri tej priliki obiskati gledališče, naj to javi podpisaneemu šolskemu vodstvu, katero je stopilo v stik z upravo dramskega gledališča. Predstava se vrši le, če se priglasi zadostno število otrok, oziroma izletnikov, kar se bo pravočasno objavilo v dnevnikih. Vstopnina znaša 6 Din za otroke. Ne zamudite ugodne priložnosti. — Šolsko vodstvo v Strugah na Dolenjskem.

— **Križe pri Trziču.** Otroci II. razreda osnovne šole v Križah pri Trziču so priredili dne 31. maja t. l. majniški izlet na Bled. Nepopisno je bilo veselje 19 otrok! Večina se je vozila prvič z vlakom. Popoldne pridemo na grad. Otroci veseli, so glasno vzklkali, ko so zagledali jezero, kjer so se s čolnom vozili. Otroškega navdušenja ni hotelo biti konca. Od strani pa nas je opazoval gospod Vapa s sopogo, tovarnar v Beogradu. Šla sta med vesele otroke, se zabavala in se veselila z njimi. Dal nam je 200 Din s pripombo: »Dajte deci priboljška, tako ljubim mladino.« Vsi smo se blagima dobrotnikomah zahvalili. Otroci so si izvolili: kruh, sir, malinovec. Dobili je vsak dva kosa kruha, košček sira in dva malinova. Za na pot pa vsak malo sladkorčkov. Ostane nam izlet v trajnem spominu. Našim dobrotnikom gospodu in gospej Vapa, tovarnarju iz Beograda pa kličemo: Najlepa hvala!

— **Tovariše maturante iz leta 1894.** opozarjam, da odide vlak v Trebnje na Dolenjskem iz Ljubljane ob 6. zjutraj in pride v Trebnje ob 8.8 uri. V št. Janž odide ob 9.50 uri dopoldne, s št. Janškim vlakom ni druge zveze. Na veselo snidenje! — A. Rapč.

— **Kdo izmed tovarišev učiteljev bi vedel za pridno deklico iz poštene hiše, katera bi imela veselje, da vstopi kot učenka v trgovino z mešanim blagom, v prijaznem kraju 6 km od Rogatca. Cenjene ponudbe na šolsko vodstvo Stoprce, pošta Rogatec.**

— **Šolsko vodstvo na Talčjem vrhu pri Črnomlju** priredi v nedeljo 29. junija t. l. razstavo risb II. razr., nekaj iz modeliranja in izdelke rokotvornega pouka — najvažnejša učila za kmetijski pouk. — Albin Čebular.

— **Odgojen Dečji Slet.** Uduž. učiteljica i zabavilja u Novem Sadu naznaja: Slet srpske, hrvatske i slovenačke dece, koji se trebao održati 14. juna o. g. u Kamenici na grobu pesnika Zmaj Jovana Jovanovića, odgovoren je za juni 1915. god., zbog nepredvidljivih poteškoća. Medjutim se ce održati parastos i dečja svečanost toga dana za učnike iz okoline, koji će se skupiti na grob ovog besmrtnog pesnika čika Jove.

— **V zadnji »Listek«** o Ped. zborniku so se vrinile sledeče pomote: Namesto »pedagoško« učiteljstvo bi moralo pravilno stati »podeželsko« učiteljstvo in namesto: .... se postopa s primerno »sigurnostjo«, pravilno »ri goroznostjo«.

— **10-letnica maturantov letnika 1913—1914 moškega učiteljskega Maribor.** Tovariši! V svrhu sestave razpore-

da svoječasno dogovorjene 10-letnice, vpošljite takoj podpisanemu naslov in eventualne predloge glede časa, kraja in načina proslave. Tovariši letnika 1912 do 1913 ste istotako pristrčno vabljeni. — Vokáč Joško, Studenci pri Mariboru, Ciril-Metodova ulica 13.

## Učiteljski pravnik.

—§ Prošnja za upokojitev in odmero penzije mora biti opremljena z listinami na podlagi katerih temelji pravica do penzije (usposobljenostno spričevalo, dekreti, službena razpredelnica) v izvirniku in dvema prepisoma, K onim listinam, ki niso sestavljene v državnem jeziku, še overovljen prevod in po dva prepisa. Prepise in prevode overovi pristojna šolska oblast.

## Naša gospodarska organizacija.

—g Ganglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani. Cenjenim darovalcem in darovalcem sporočam, da se že od 30. maja dalje zdravim v Rogaški Slatini. V Ljubljano se vrnem 15. junija in v naslednji številki objavim darila, ki so mi došla ob času moje odsotnosti. Povem pa lahko danes, da je 18. dinarski tisočak že prekoračen. — Rogaška Slatina, 4. junija 1924. — Jakob Dimnik, blagajnik.

## Iz nase stanovske organizacije.

### Iz poverjenišva UJU v Ljubljani.

+pov. Pokrajinska skupščina v Krškem. Vsem udeležencem letošnje pokrajinske skupščine! Delegate in vse one tovariše(ice), ki se udeležite letošnje pokrajinske skupščine v Krškem dne 5. in 6. julija, pozivljamo, da se čimprej prijavijo podpisaneemu društvu, najdalje do 20. junija. Vsak naj po dopisnici natančno naznani, za katere dneve želi prenočišča, obeda in večerje, ker bodo udeleženci takoj pri prihodu dobili izkaznice, brez katerih nihče ne bo mogel dobiti preskrbe, kajti naše skromno mestece ne more nuditi vsega, česar smo bili vajeni v drugih večjih krajih, kjer smo zborovali. Glede prehrane bo vsak navezan na odkazano mo gostilno in bo prehranjevalni odsek poskrbel za enotnost glede kakovosti in cene. Za brezbrizneže, ki se ne bodo pravočasno prijavili, ne prevzemamo nobene odgovornosti. Stanovanjski in prehranjevalni odsek bode ta poslovala na kolodvoru takoj po prihodu vlakov.

Obenem naj se prijavijo vsi tisti tovariši(ice), ki se nameravajo udeležiti kakega izleta. Priporočamo izlete na Stojdrago, Lisco, Kum; bližji izleti so v Rajhenštajn (premogokop pri Rajhenburgu), Sv. Duh nad Krškem (lep razgled); najbližji izlet pa je na Trško goro (s katere je krasen razgled na Krško polje in Gorjance) ter odtod na »Srajbarski turen« pri Leskovcu. Za izlete, h katerim se bo priglasilo največ udeležencev, bo izletni odsek poskrbel voditelje. (Priglasitev do 20. junija!)

Dasi smo imeli pomisleke zastran prireditve skupščine v Krškem (zlasti radi preskrbe prenočišč), vendar hočemo z združenimi močmi obel posavskih društev, krškega in brežiško-sevniškega, storiti vse, kar je v naši moči, da pripravimo našemu organiziranemu učiteljstvu čim najpristrčnejši sprejem. Zdravo in na svidenje v Krškem! — Okrajno učiteljsko društvo v Krškem.

Prvi dan, t. j. v soboto, dne 5. julija se vrši zborovanje širšega sosveta in zborovanje delegacije v sokolski dvorani. Isti dan po seji širšega sosveta se vršijo v šolskih prostorih seje posameznih odsekov. Ta dan morajo biti navzoči vsi člani ožjega in širšega sosveta, člani odsekov in vsi delegati.

Drugi dan, t. j. v nedeljo, dne 6. julija po prihodu jutranjih vlakov (iz Zidnega mosta ob 6. ozir. pol 10. uri, iz Zagreba ob 1/48. ure) se vrši skupščina v sokolski dvorani.

Če kdo izmed članov ožjega sosveta pride v Krško že v petek popoldne, naj to sporoči, da se preskrbi prenočišče.

+pov. Okrajna društva, ki še niso prijavila delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino, naj store to takoj, najkasneje pa do 20. t. m. Ona društva, ki ne bodo javila svojih delegatov do označenega dne, nimajo pravice soodločevanja na skupščini. Ona društva, ki nimajo več društvenega zborovanja, naj nazna-

nijo delegate s strani odbora ozir. predsedstva.

UJU poverj. Ljubljana.

## Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

### Vabila:

= **RADOVLJIŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO** bo zborovalo v Lescah dne 18. junija 1924 ob pol 11. uri. Pri tej priliki pobrala se bode zaostala članarina in volili delegati.

= **KAMNIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** zboruje v petek, dne 20. junija 1924 ob 10. uri dopoldne v gostilni Konšek na Trojanah. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu zaključno predavanje tovariša Cirila Petrovca: Učitelj, opisan v slovenski literaturi. K zborovanju se vabi tudi učiteljstvo iz litijskega in vranskega okraja. Zborovanje se vrši le, ako ne bo deževalo.

### Poročila:

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ** je zborovalo dne 3. maja t. l. v Mariboru. Od 113 članov, navzočih 87. Večina nena- vzočih se ni opravičila!

Zapisnik se odobri brez debate.

**Poročilo predsednika** tov. Šijanca obsega stanovske zadeve, obravnavane v seji širjega sosveta Pov. UJU v Celju. Omenja razne nove pridobitve, ki nam še ne morejo nuditi trenutno blagostanja; razočaral nas je 1. maj in nas pustil — na cedilu. Primerno ožigosa dvojino mero pri poročenih učiteljih, zaračunavanje stanovanj in poda več važnih informacij. K delitvi šolske oblasti ponovno zavzema stališče, ki edino odgovarja našim razmeram in na katerem je vztrajal tudi v Celju. O poteku mariborske ankete dne 19. marca t. l. poroča delegat tov. Vauda, v burni debati pa se je marsikaj izvedelo »izza kulis«...

**Predlogi:** 1. Predlog UJU glede 5 Din prispevka rezervnemu skladu se sprejme. 2. Predlog ljubljanskega učiteljskega društva glede 2 Din 50 para za stanovski naraščaj se sprejme. 3. Tov. Lasbacher predlaga, da se znesek pri junjskem zborovanju odda potom šolskih voditeljev tov. blagajničarki. Se soglasno sprejme. 4. Predlog tov. Šijanca: »UJU naj dela na to, da se s pomočjo državnih denarnih sredstev zopet oživijo tvorijo razni kmetijski tečaji za učiteljstvo«. Se soglasno odobri.

**Predavanje.** »Produktivni zgodovinski pouk s posebnim ozirom na domači kraj«. Tov. M. Vauda poda v svoji razpravi prav zanimive praktične smernice za zgodovinski pouk po najnovejših šolskih reformah. Žel je vsestransko odobravanje in zahvalo.

**Ogledovanja mestnega muzeja** se je udeležilo številno članstvo, pa tudi koncert učiteljskega društva je posetilo mnogo tovarišev in tovarišic.

Tako je predsedstvo znalo združiti »prijetno s koristnim« in — hvala mu!

—ne.

+ **MESEČNO ZBOROVANJE UČITELJSKEGA DRUŠTVA ZA PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKOLIŠ** se je vršilo dne 3. maja t. l. ob dobri udeležbi. Izmed 137 članov so bili prisotni 103.

Po odobritvi zapisnika prejšnjega zborovanja, je učiteljstvo sklenilo vsled dopisa poverjenišva UJU, da vsak član društva prispeva letno 2 Din 50 para v fond za stanovski naraščaj.

**Poročila:** Tov. predsednik predlaga, da se preide k predavanju ravnatelja Humeka, ker je »Tovariš« izčrpno poročal o seji širšega sosveta v Celju.

**Predavanje.** Ravnatelj Dragotin Humek je v svojem predavanju obravnaval snov: Rokotvorni pouk in knjigovozništvo. Podajal je snov metodično urejeno, zanimivo ter vabljivo, da so mu celo tovarišice sledile z napeto pozornostjo. Zbudil je v srcu marsikaterega tovariša željo, uporabljati prost čas na tako praktičen in koristen način, kakor predavatelj. Po štiri ure trajajočem prednašanju je žel toplo zahvalo s strani prisotnih.

**Predlogi.** Tov. Peček je predlagal, da se društvo obrne do Udruženja, da isto pojasni svoje postopanje ob priliki uvrstitve uradnic v draginjske razrede.

Tov. Jamšek pa stavi predlog, da vodstvo organizacije poskrbi, da dobe voditelji izplačano polno stanarino, brez vsakršnih odtegljajev za naturalna stanovanja, da tako prejmo vsaj delno nagrado za svoj trud.

Pri predlogu glede učiteljev in učiteljic, ki so bili pregnani iz zasedenega ozemlja, da jim ministrstvo prosvete pri-

zna vse moralne in materialne pravice, ki gredo učiteljstvu po zakonu o civilnih uradnikih, je prišlo do precej ostrih besed, kar pa ni oviralo, da je bil predlog sprejet.

Zborovanje je trajalo skoro šest ur.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBOR IN BLIŽNJO OKOLICO** je zborovalo dne 7. maja 1924. Od 114 članov je bilo navzočih 98; le nekaterim je bil pouk ljubši.

**Predsednik** pozdravi navzoče, zlasti upok. tov. Kopiča ter čestita tov. Šumljaku k meščansko-šolskem izpitu. Otvorjajoč zborovanje se z ogorčenjem spominja krivičnih draginjskih doklad poročenih učiteljev.

**Zapisnik zadnjega zborovanja** se odobri in podpisuje.

**Društvene zadeve.** Predsednik poroča o seji širjega sosveta. Slušatelji zagrebške ped. šole se zahvaljujejo društvu za prijazen sprejem o priliki njih poučnega izleta v Maribor.

**Za pokrajinsko skupščino se delegirajo:** Skala (nam. Ravtar), Vodenik (nam. Vodenikova), Permetova (nam. Pirkmajerjeva).

**Slučajnosti.** Urad. učit. konf. ne pripisujemo iste vrednosti kakor nekateri nadzorniki in oni del učiteljstva, ki se hoče tudi brez povrnitve stroškov prostovoljno udeležiti teh konferenc. Stroški, ki jih povzročajo take konf., niso v nobenem razmerju s koristjo, ki bi jo naj prinašale. Pov. UJU naj deluje na to, da se vsote določene v kritje urad. konf., raje uporabijo za nabavo knjig moderne ped. vsebine za okr. učit. knjižnice in za učit. knjižnice posameznih šol.

**Tov. Humekova je govorila v imenu poročenih učiteljev,** ki so z novo uredbo kljub vsem obljubam zopet prikrajšane za polovico draginjskih doklad in stanarino. Za enako delo še vedno dvojna mera! To je vnebovpijoča krivica, zoper katero ponovno najodločneje protestiramo.

**Predavanje.** Tov. Skala je predaval o Waldorfski šoli in ped. načelih dr. Steinerja, ki je eden izmed najmodernejših reformatorjev na šolskem polju. Predsednik se predavatelju pristrčno zahvaljuje za izčrpno in zanimivo predavanje.

**Poučni izlet.** Popoldne si je učiteljstvo ogledalo plinarno in zvonarno v Melju. Tukaj se je pridružil učiteljstvu tudi mariborski župan g. Grčar.

+ **UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI IN SEVNIŠKI OKRAJ** je zborovalo 10. maja t. l. na Vidmu. Udeležba kljub slabemu vremenu dobra — navzočih od 67 članov 46.

**Tov. predsednik** v kratkem nagovoru pozdravi navzoče ter jih vzpodbuja, da kljub majniškemu razočaranju ne obupujejo, temveč se še trdneje oklenejo organizacije, ker le v skupnosti je moč.

**Na novo sta pristopili društvu tovarišici Scheithauer iz Orešja in Drofenik iz Bizeljskega.** — Nato se je prešlo k dnevnemu redu zborovanja.

**Zapisnik** zadnjega občnega zbora se je prečital in odobril.

**Tov. predsednik** je poročal o zadnji seji širjega sosveta, ki se je vršila v Celju, nakar se je razvila obširna debata o najvažnejših točkah poročila.

**Društvene zadeve.** a) Na predlog širjega sosveta pov. UJU Ljubljana glede prispevka za učiteljski naraščaj in za prostovoljni organizacijski davek, se sklene, da se plačuje skupno s članarino, ki se sorazmerno zviša na 120 Din — poročene učiteljice 50 Din —, ker vedno novi davki neugodno vplivajo na članstvo. — b) Prihodnje zborovanje se vrši meseca oktobra v Brežicah. — c) Kot delegata za pokrajinsko skupščino se izvolita tov. Čopič in Petrišič (nam. Jerše in Vadnal), za državno skupščino pa tov. Pečnik J. (nam. Gajšek Minka).

**Predavanju** tov. Čopiča »O samozobrazbi učiteljstva« so navzoči z zanimanjem sledili. — Na predavateljev predlog se je sklenilo, da se ustanove v našem društvu »Pedagoški krožki«, kjer bi nastopali agilnejši tovariši in tovarišice s krajšimi in daljšimi predavanji. Tov. Breganta se je poverilo, da ustanovi prvi »krožek« v Sevnici.

**Napredlog tov. predsednika se je sprejel sledeči protest:** »Učiteljstvo brežiško-sevniškega okraja, zbrano dne 10. majnika 1924 na društvenem zborovanju na Vidmu, protestira proti krivičnim določbam nove uredbe o službenih prejemkih. Čuti se ponižano nad dejstvom, da se njegova zvestoba do naroda in države kvitira s krivicami. Slične krivice morejo omajati tudi najtrdnejši stebel.

+ **RADOVLJIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo 17. maja 1924 v Kranjski gori z običajnim dnevnim redom. Zborovanja se je udeležil tudi strokovni tajnik tov. R. Dostal, kateri je referiral o naših stanovskih vprašanjih, s posebnim ozirom na našo prevedbo. Odgovarjal je nato na mnoga vprašanja, tičočih se njegovega poročila, za kar mu je društvo zelo hvaležno.

Ne morem si kaj, da ne bi izpregovoril par besedi o naravnost sramotno pičli udeležbi nekaterih šol. Izgovor o materijelnih težnjah pride le tu pa tam, a še tu, le deloma, v poštev. Grajat moram poleg drugih predvsem Radovljico, Jesenice in Koroško Belo. To dejstvo — silno slab obisk — je žalostno in tudi značilno, ker kaže, da v našem društvu ne vlada prava disciplina in to najbrž radi nerazumevanja stvari. Enkrat za vselej moramo izreči pikro obsodbo nad mlacheži! Vredno je, da te pokaramo, ki se izogibljejo društvenega delovanja in gledajo od strani, držeč roke križem, kako se drugi stanovski tovariši zanje bore, kadar pa pride čas žetve, hočejo biti prvi, ki bi bili za nedelavnost radi dobro poplačani. Takim tovarišem — posebno takim — se ne sme v bodoče več prizanašati; treba jih je javno razkrinkati. V edinosti in stanovski zavednosti je moč, brez katere bi padel ves naš stvar in prazen nič, s tem pa tudi naši upi in smotri. Ozrmo se in pogledimo na navadnega delavca, kako pojmi organizacijo! Bodi dovolj! Kličemo pa: mlacheži in brezbrizneži vzbudite se iz svoje letargije in pridite vsi na običajna zborovanja, 18. junija preštejemo naše vrste, da bomo znali, na koliko pravih članov lahko računamo.

Le pismena opravičba tehtnega vzroka naj bi veljala! — Ne rušimo tedaj stavbe, ki smo si jo vzpostavili z jedkim znojem!

+ **LOG. KROŽEK OKR. UČIT. DRUŠTVA** je zboroval dne 17. maja t. l. v Dol. Logatcu, Navzočih 29 članov.

**Poročilo odbora:** Tov. predsednik pozdravi navzoče, Omenja dve stvari, tičočee se našega stanu. Prva je ukinitve višjega šolskega sveta, ki sega v našo šolsko upravo, druga pa prevedba na nove plače, ki se tiče naše gmotne strani. O vsem tem poroča tov. Požar v svojem referatu.

**Tov. blagajničarka** poda svoje poročilo, katero se vzame na znanje. Članarina se določi na 100 Din.

**Predavanje:** Po krasnem predavanju tov. Požarja o »Pravnem in gmojnem položaju učiteljstva in novi uradniški pragmatiki« se razvije živahna debata ter se vse soglasno sprejete resolucije pošljejo »Poverjeništvu UJU. Tov. predsednik se zahvali za dobro uspele predavanje tov. Doljaka »Kako pospešuj osnovna šola med narodom idejo narodnega edinstva«.

**Pri nato vrščih se volitvah** se izvoli za predsednika tov. Štravs, za podpredsednika tov. Doljak, za tajnika tov. Korene, za blagajničarko tov. Punčuhova.

**Slučajnosti:** Za delegata log. krožka na pokrajinsko skupščino se izvoli tov. Štravs. Na predlog g. nadzornika se razmotriva o zagotovitvi službenih mest

učiteljem-vojakom in o zvišanju letnih prispevkov za vzdrževanje učiteljskih in šolarskih knjižnic ter učil. Predloga se sprejmeta in pošljeta poverjeništvu UJU. Razpravljalo se je tudi o napadnih časopisov na učiteljski stan, o pobiranju članarine. Prihodnje zborovanje okrajnega učiteljskega društva se določi na mesec september.

+ **MARENBERŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO** je zborovalo dne 21. majnika 1924 na Kapli. Udeležba: 19 članov izmed 33.

Po običajnem pozdravu se preide na dnevni red. Tov. predsednik obžaluje, da tov. Womer ni navzoč. Izreče njemu in bivši tajnici tov. Vimarjevi, ki sta nesebično delovala v prid društva ter žrtvovala mnogo prostega časa, prisrčno zahvalo. Sledi poročilo tov. predsednika o seji širjega sosveta.

**Dopisi:** Došli dopisi se vzamejo na znanje. 1. Učiteljsko društvo za Meziško dolino predlaga skupno zborovanje. Člani pozdravljajo ta predlog. Zborovanje naj bi se vršilo meseca septembra ali oktobra v Dravogradu. 2. Sklene se vprašati pov. UJU, kdo je prijavil pristop društva k ZKD ter kdo plača članarino, ozir. ustanovnico.

**Volitev delegatov za pokrajinsko in glavno skupščino:** a) Jože Golob, Olga Knapičeva; nam. U. Hauptman, A. Runovc; b) Jože Golob, Stanko Kodrič; nam. U. Hauptman, M. Tomažič.

**Predavanja:** 1. Tov. Hren prav obširno in zanimivo razloži in pojasni razne stvari, ki se nas tičejo, seznanj nas z modernimi smernicami, konstatuje napredovanje naših vrst, priporoča, da se vabijo učiteljska, da vzgajajo naraščaj v smeri, ki jo začrta delovni pouk. Dotakne se še raznih drugih perečih vprašanj s posebnim ozirom na obmejno šolstvo, priporoča nabavo tiskovin in knjig pri Učiteljski tiskarni ter nam polaga na srce »Učiteljski dom«. — Tov. predsednik se v imenu vseh navzočih prisrčno zahvali za res temeljito razpravo. — 2. Gospod Jože Mravljak predava »Nekaj o papirju, tisku in časopisju«. Tudi njemu se tov. predsednik prisrčno zahvali.

**Resolucije:** 1. Pov. UJU se prosi in poziva, da se naprej bori za izenačenje vseh upokojujencev z aktivnim uradništvom glede vseh službenih prejemkov in doklad ter neumorno in energično dela na to, da se zakon in odločbe v tem oziru izpremenijo. Dokler se to ne zgodi, naj se zahteva, da se vsaj povišajo draginjske doklade upokojujencem. — 2. Učiteljsko društvo za marenberški okraj odločno protestira proti ponovni krivici, katera je prizadela z državnimi uslužbenci poročene učiteljice s prikrajšano draginjsko doklado. Prosi in poziva organizacijo, da pripori svojim članicam njihove pravice.

#### PO SKLEPU LISTA.

— **Razstava.** V sredi meseca junija napravita, kakor čujemo, svojo razstavo akad. slikar Franjo Sterle, vodja umetniške šole »Probuda« in pa akad. kipar profesor Alojzij Repč v umetniškem paviljonu. Ta razstava nam obeta veliko zanimivega, zato opozarjamo že danes p. n. občinstvo.

= **LJUBLJANSKO UČITELJSKO DRUŠTVO.** Redno mesečno zborovanje, ki je bilo preloženo, se vrši v sredo, 18. junija 1924 ob 9. uri dopoldne v telovadnici na Ledini. Dnevni red neizpremenjen kot je že bilo javljeno po šolah in v predznanji številki »Učit. Tov.« Udeležba za vse prijavljene člane obvezna. **Odbor.**

#### LISTNICA UREDNIŠTVA.

— **lu Da pridejo poročila okrajnih učiteljskih društev** v čimvečji meri v list, smo odložili za prihodnje številke vse one članke in dopise, ki še niso stavljeni in ki se količkaj dajo odložiti brez škode glede aktualnosti.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Strukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

#### RAZPISI STALNIH UČNIH MEST NA OSNOVNIH IN MEŠČANSKIH ŠOLAH.

Dodatno k tuuradnim razpisoma z dne 1. maja 1924, št. 6113, in z dne 6. maja 1924, št. 6210, se razpisujejo za šolsko leto 1924/25 še nastopna stalna učna mesta:

##### A. Ljubljanska oblast.

###### I. Šolski okraj Kamnik:

a) na trirazredni osnovni šoli v Dobu mesto učitelja-upravitelja;  
b) na enorazredni osnovni šoli v Nevljah, mesto učitelja-upravitelja.

###### II. Šolski okraj Kranj:

a) na štirirazredni osnovni šoli na Traču mesto učitelja-upravitelja;  
b) na petrazredni deški in dekliški osnovni šoli v Tržiču mesto učitelja-upravitelja.

###### III. Šolski okraj Laško:

a) na enorazredni osnovni šoli v Razboru mesto učitelja-upravitelja;  
b) na sedemrazredni deški osnovni šoli v Trbovljah mesto učitelja-upravitelja;  
c) na šestrazredni dekliški osnovni šoli v Trbovljah mesto učiteljice-upravitelje;  
d) na osemrazredni deški osnovni šoli v Trbovljah-Vodah mesto učitelja-upravitelja.

###### IV. Šolski okraj Litija:

a) na štirirazredni osnovni šoli v Velikem Gabru mesto učitelja-upravitelja.

###### V. Šolski okraj Ljubljana-mesto:

a) na I. mestni deški meščanski šoli mesto ravnatelja;  
b) na I. mestni šestrazredni deški osnovni šoli mesto učitelja-upravitelja in eno mesto učitelja;  
c) na II. mestni šestrazredni deški osnovni šoli mesto učitelja-upravitelja;  
d) na III. mestni petrazredni deški osnovni šoli mesto učitelja-upravitelja;  
e) na IV. mestni petrazredni deški osnovni šoli mesto učitelja-upravitelja;  
f) na mestni petrazredni osnovni šoli na Barju mesto učitelja-upravitelja;  
g) na III. mestni dekliški osnovni šoli mesto učiteljice.

###### VI. Šolski okraj Ljubljana-okolica:

a) na petrazredni osnovni šoli v Borovnici mesto učitelja-upravitelja;  
b) na petrazredni osnovni šoli v Sostrem mesto učitelja-upravitelja.

###### VII. Šolski okraj Logatec:

a) na štirirazredni osnovni šoli v Begunjah mesto učitelja-upravitelja;  
b) na petrazredni osnovni šoli v Gorenjem Logatcu mesto učitelja-upravitelja;  
c) na štirirazredni osnovni šoli na Uncu mesto učitelja-upravitelja.

###### VIII. Šolski okraj Radovljica:

a) na trirazredni osnovni šoli v Dovjem mesto učitelja-upravitelja;

b) na dvorazredni osnovni šoli v Begunjah na Gorenjskem mesto učitelja-upravitelja.

##### IX. Šolski okraj Sevnica:

a) na trirazredni osnovni šoli na Planini mesto učitelja-upravitelja.

##### B. Mariborska oblast.

###### I. Šolski okraj Celje-okolica:

a) na petrazredni osnovni šoli v Žalcu mesto učitelja-upravitelja.

###### II. Šolski okraj Gornji grad:

a) na štirirazredni osnovni šoli v Ljubnem mesto učitelja;  
b) na dvorazredni osnovni šoli v Lučah mesto učiteljice.

###### III. Šolski okraj Konjice:

a) na enorazredni osnovni šoli pri Sv. Joštu na Kozjaku mesto učitelja-upravitelja.

###### IV. Šolski okraj Kozje:

a) na trirazredni osnovni šoli v Prevorju mesto učitelja-upravitelja.

###### V. Šolski okraj Marenberg:

a) na štirirazredni osnovni šoli v Vuzenici mesto učitelja-upravitelja.

###### VI. Šolski okraj Maribor-okolica:

a) na trirazredni osnovni šoli v Sv. Petru pri Mariboru mesto učitelja-upravitelja;  
b) na petrazredni osnovni šoli v Rušah mesto učitelja-upravitelja;  
c) na štirirazredni osnovni šoli v Slivnici mesto učitelja-upravitelja.

###### VII. Šolski okraj Ormož:

a) na trirazredni osnovni šoli na Humu mesto učitelja-upravitelja.

###### VIII. Šolski okraj Prevalje:

a) na enorazredni osnovni šoli na Holmcu mesto učitelja-upravitelja.

###### IX. Šolski okraj Ptuj okolica:

a) na šestrazredni osnovni šoli pri Sv. Andražu v Halozah mesto učitelja-upravitelja.

###### X. Šolski okraj Rogatec:

a) na štirirazredni osnovni šoli pri Sv. Križu tik Slatine mesto učitelja-upravitelja.

###### XI. Šolski okraj Slovenska Bistrica:

a) na dvorazredni osnovni šoli pri Sv. Vencslavu mesto učitelja-upravitelja.

###### XII. Šolski okraj Slovenjgradec:

a) na štirirazredni osnovni šoli v Šmartinu pri Slovenjgradcu mesto učitelja-upravitelja.

Prošnje, in sicer za vsako učno mesto posebe, ki jim je treba priložiti službeno razpredelnico, zrelotno izpričevalo, usposobljenostno izpričevalo, dokazilo o dosedanjem službovanju in zdravniško izpričevalo, če prosilec še ni stalno nameščen, naj se vložijo najkasneje do dne

30. junija 1924.

pri svojem šolskem vodstvu, ki jih takoj odpošlje pristojnemu okrajnemu šolskemu nadzorniku.

Za šefa:

Gangl E.



## MOKROTA

škoduje zdravju, radi tega si kupite pravočasno močen, fini in poceni

## DEŽNIK

katerega pa edino dobite v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros cene. Istotam se prodaja letos po čudovito nizkih cenah perilo čevlji, klobuki nogavice in vse drugo medno blago. **Herofite cenik!**

## Zmerno nagrado

priznam tistemu g. učitelju, ki mi priporoči bistroumnega, talentiranega 14 letnega dečka z 6—8 razrednico, za trgovskega vajenca.

L. Fürsager,

trgovina z meš. blagom v Radovljici Gorenjsko.

Nabavljalna zadruga državnih nameštencev v Ljubljani

Najcenejši nakup banaške moke, sladkorja, kave, olja, masti, riža, testenin, pralnega in toaletnega mila, južnega sadja, dišav ter vseh vrst spece-rijskega in kolonijalnega blaga.

Lastna čevljar-nica!

# TVORNICA UČIL IN ŠOLSKIH POTREBŠČIN V LJUBLJANI

## priporoča

svojo bogato zalogo nagačenih živali, računal z 20 in 100 kroglicami, šestil, ravnil in trikotov za tablo, risalnih desk iz smrekovine in lipovine, stojal za zemljevide in druge šolske potrebščine.

V zalogi ima tudi steklenice za kuhanje vseh velikosti, epruete, razne cevi, retorte, špiritove svetilke, lesena stojala za eksperimentiranje, tlakomere, aneroide, toplomere, kompase, magnetne, leče, svinčnice, zemljevide itd.

Po naročilu izdeluje tudi šolske klopi, table in opremlja šolske sobe najmodernejše in najsolidnejše.

**cene konkurenčne.**

**Postrežba solidna.**